

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA

nr. 30a din 4 octombrie 2012

**asupra sesizării pentru controlul constituționalității
Hotărîrii Parlamentului nr. 191 din 12 iulie 2012 privind aprecierea
istorică și politico-juridică a regimului comunist totalitar din
Republica Sovietică Socialistă Moldovenească**

Curtea Constituțională, statuînd în componența:

DI Alexandru TĂNASE , Președinte, judecător- raportor,

DI Dumitru PULBERE,

DI Victor PUȘCAȘ,

Dna Elena SAFALERU, judecători,

cu participarea dnei Ludmila Chihai, grefier,

Avînd în vedere sesizarea depusă la 3 septembrie 2012, înregistrată la aceeași dată,

Examinînd sesizarea menționată în ședință plenară închisă,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

La 3 septembrie 2012, un grup de deputați în Parlament au adresat Curții Constituționale sesizarea care vizează exercitarea controlului constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr. 191 din 12 iulie 2012 privind aprecierea istorică și politico-juridică a regimului comunist totalitar din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească.

Art. 1 din hotărîrea nominalizată stipulează următoarele:

„**Art. 1.** – În baza Raportului privind aprecierea istorică și politico-juridică a regimului comunist totalitar din Republica Moldova, elaborat de Comisia pentru studierea și aprecierea regimului comunist totalitar din Republica Moldova, constituită prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 165-V din 14 ianuarie 2010:

1. Se condamnă regimul comunist totalitar din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească care a comis crime împotriva umanității.

2. Se interzice utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova în scopuri politice și de propagandă a simbolurilor regimului comunist totalitar (secera și ciocanul și orice suport cu aceste simboluri), precum și promovarea ideologiilor totalitare.

[...]"

În opinia autorilor sesizării, prevederile Hotărîrii Parlamentului nr. 191 din 12 iulie 2012 încalcă cumulativ articolele 1, 2, 4, 5, 6, 16, 32, 41, 54, 66, 114 și 115 din Constituția Republicii Moldova.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

Autorii sesizării consideră că dreptul la asociere într-un partid constituie o parte inalienabilă a drepturilor omului, fiind proclamat în Legea Supremă și în actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform articolului 2 alin. (2) din Constituție:

“Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Prin prisma acestei norme constituționale, autorii sesizării consideră că, prin încercarea de a elimina o forță politică din Republica Moldova, majoritatea parlamentară întreprinde măsuri de uzurpare a puterii de stat.

Concomitent, autorii sesizării invocă încălcarea articolului 41 din Constituție, care garantează libertatea partidelor și a altor organizații social-politice, și a articolului 11 din Convenția europeană. Astfel, prin interzicerea utilizării în scopuri politice a simbolului unui partid politic oficial înregistrat, inevitabil, se încălcă principiile egalității și libertății partidului politic și pluralismului.

Singurele limite impuse de dispozițiile constituționale ale articolului 41 alin. (4) vizează situațiile în care partidele, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova.

La fel, interzicerea utilizării secerei și ciocanului suprimă dreptul la libertatea opiniei și exprimării cetățenilor care utilizează acest simbol, oficial înregistrat ca simbol al Partidului Comunistilor din Republica Moldova. Această restricționare afectează integritatea articolului 32 din Constituție, precum și constituie o violare a articolului 10 din Convenția europeană.

Subsecvent, autorii sesizării invocă încălcarea articolului 54 din Legea Supremă, ale cărui prevederi statuează că nu pot fi adoptate legi care ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. O restrângere poate exista doar în cazul în care este prevăzută de lege,

corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și este necesară în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

B. Aprecierea Curții

Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

Curtea Constituțională exercită justiția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale.

Potrivit prevederilor legale, deputații în Parlament sînt subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

Curtea reține că, în speță, sesizarea vizează controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr. 191 din 12 iulie 2012 privind aprecierea istorică și politico-juridică a regimului comunist totalitar din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească.

În context, Curtea relevă că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținînd cont de principiul supremației acesteia.

Supunînd examinării preliminare datele referitoare la obiectul sesizării, Curtea atestă că hotărîrea contestată nu face resortul jurisdicției constituționale, deoarece nu comportă caracter de act normativ.

În lumina prevederilor articolului 31 alin. (3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, legislatorul a stabilit expres că Curtea Constituțională examinează în exclusivitate probleme de drept.

Prin prisma celor expuse, Curtea conchide că respectiva hotărîre nu cuprinde norme care ar institui restricții cu caracter sancționator în activitatea partidelor politice înregistrate în Republica Moldova, or, potrivit articolului 72 alin. (3) din Legea Supremă, organizarea și funcționarea partidelor politice se reglementează de legiuitor prin lege organică.

În această ordine de idei, legea-cadru care reglementează condițiile, principiile de constituire a partidelor politice, modalitatea de funcționare și de încetare a activității acestora este Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Concomitent, în contextul celor invocate de autorii sesizării, Înalta Curte atestă că actul pentru care se solicită controlul constituționalității nu cuprinde norme juridice coercitive, care ar diminua dreptul la libertatea de asociere și de exprimare a persoanelor.

Curtea menționează că acest act reprezintă manifestări istorico-politice și chiar dacă îmbracă, formal, haina unui act juridic, nu are caracter normativ, în sensul că nu conține reglementări juridice de largă aplicabilitate și cu efect juridic general.

Astfel, Curtea reține că aprecierea politică și istorică a regimului comunist din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească excede domeniului său legal de competență și nu poate reprezenta o problemă de constituționalitate pe care Curtea Constituțională, la cerere, să o poată tranșa prin raportare la normele și principiile fundamentale.

Având în vedere cele menționate, respectiva sesizare nu întrunește datele admisibile pentru exercitarea controlului constituționalității și, deci, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

În conformitate cu prevederile articolelor 24 alin.(1), 26 alin.(1), 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 6 alin.(1) și alin.(2), 39 alin.(2), 40 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Nu se acceptă spre examinare în fond sesizarea pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 191 din 12 iulie 2012 privind aprecierea istorică și politico-juridică a regimului comunist totalitar din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Alexandru TĂNASE